

Bölüm 4

BESNİ BAĞLARINDA SALKIM GÜVESİ [*Lobesia botrana* (Denis & Schiffermüller, 1775) (Lepidoptera:Tortricidae)]'NİN POPÜLASYON GELİŞİMİ¹

Süleyman ÇAKMAK²

Mehmet MAMAY³

GİRİŞ

Dünyada kültürü yapılmış olan en eski meyve türlerinden birisi olan üzüm (*Vitis vinifera* L.) bitkiler âleminin Rhamnales takımının Asmagiller (Vitaceae) familyasında yer alır. Yeryüzünde bağcılığın tarihçesi M.Ö. 5000 yılına kadar dayanır. Anadolu'yu da içine alan Küçük Asya diye adlandırılan bölge asmanın anavatanıdır ⁽¹⁾. Ülkemiz de asmasının anavatanının saydığımız bu sınırları arasında yer aldığından ve yaklaşık 6000 yıllık bir bağcılık kültürü ile önemli bir asma gen potansiyeline sahip olduğu bilinmektedir ⁽²⁾.

Dünya genelinde ve ülkemizde bağcılık ve üzüm üreticiliği uzun yıllardan beri yapılmakta ve aynı zamanda üzüm ve üzüm-den yapılan ürünler her alanda kullanılmaktadır. Üzüm ve üzüm ürünleri içerdiği vitaminler ve mineral bakımından insan beslen-

¹ Birinci yazarın yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiş olup 19035 numaralı proje ile Harran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

² Doktora Öğrencisi, Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma AD, cakmaksuleyman2@gmail.com

³ Doç. Dr., Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, mehmetmamay@hotmail.com

ilk yarısına kadar doğada aktif oldukları belirlenmiştir ⁽¹²⁾. Çalışmamızın sonuçlarına paralel olarak ⁽¹⁶⁾ Diyarbakır'ın Çermik ilçesi bağlarında zararlının ilk ergin uçuşunun Nisan ayının ilk yarısında gerçekleştiği ve Ekim ayının ortalarına kadar doğada uçmaya devam ettiği, elde edilen verilere göre çalışmanın yürütüldüğü bölgede 3 döl verebileceğini bildirmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Salkım güvesi, *L. botrana*'nın Besni ilçesinin Beşkoz, Suvarlı, Oyalı ve Kızılpınar bağlarındaki popülasyon gelişimini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma sonucunda zararlının ilk ergin uçuşunun Nisan ayının ilk yarısında gerçekleştiği, popülasyonun ağustos ayında bütün lokasyonlarda yükseldiği ve ergin uçuşunun Kasım ayının ilk haftasına kadar devam ettiği belirlenmiştir. Bu çalışmada belirlenen popülasyon dinamikleri ve asmanın fenolojik dönemleri göz önünde bulundurularak zararlı ile mücadele programı geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. GÖKTAŞ, A. (2008). *Üzüm Yetiştiriciliği*. Isparta: Eğirdir Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü.
2. Çelik, H., Ağaoğlu, Y.S., Fidan, Y., Maraslı, B. ve Söylemezoğlu G. (1998). *Genel Bağcılık*. Ankara: Sunfidan A.Ş. Mesleki Kitaplar Serisi.
3. FAO (2017). *Food and agriculture organization of the united nations statistics division*. (12/10/2017 tarihinde <http://faostat3.fao.org> adresinden ulaşılmıştır).
4. FAO (2018). *Food and agriculture organization of the united nations statistics division*. (29/11/2018 tarihinde <http://faostat3.fao.org> adresinden ulaşılmıştır).
5. TÜİK (2016). *T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu, Bitkisel Üretim İstatistikleri*. (24/10/2018 tarihinde <http://tuik.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır).
6. Mamay, M. Ünlü, L. Yanık, E., Doğramacı, M. and İkinci, A. Efficacy of mating disruption technique against carob moth, *Apomyelois ceratoniae* Zeller (Lepidoptera: Pyralidae) in pomegranate orchards in Southeast Turkey

- (Şanlıurfa). *International Journal of Pest Management*, 2016; 62 (4): 295-299. Doi: 10.1080/09670874.2016.1185552
7. Mamay, M., Yanık, E., Doğramacı, M. Phenology and damage of *Anarsia lineatella* Zell. (Lepidoptera: Gelechiidae) in peach, apricot and nectarine orchards under semi-arid conditions. *Phytoparasitica*, 2014; 42 (5): 641-649. Doi: 10.1007/s12600-014-0405-6
 8. Mamay, M., Yanık, E. Şanlıurfada elma bahçelerinde elma içkurdur [*Cydia pomonella* (L.) (Lepidoptera: Tortricidae)]'nın popülasyon gelişimi ve farklı metotlar kullanılarak bulaşıklık oranının belirlenmesi. *Tarım Bilimleri Dergisi-Journal of Agricultural Sciences*, 2013; 19 (2): 113-120
 9. Gahramanova, G., Mamay, M. Population development and infestation rate of Tomato Leafminer [*Tuta absoluta* (Meyrick, 1917) (Lepidoptera: Gelechiidae)] in tomato and eggplant greenhouses in Absheron region of Azerbaijan. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi (Harran Journal of Agricultural and Science)*, 2020; 24 (4): 372-380.
 10. Mamay, M. Ünlü, L. Yanık, E., İkinci, A. Şanlıurfa İli'nde ilaçlama yapılmayan nar bahçelerinde harnup güvesi [*Apomyelois* (= *Ectomyelois*) *ceratoniae* Zell. (Lepidoptera: Pyralidae)]'nin ergin popülasyon gelişimi ve döl sayısının saptanması. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, 2014; 18 (2): 15-29.
 11. Mamay, M. Ünlü, L. Yanık, E., İkinci, A. Şanlıurfa ilinde nar bahçelerinde Harnup güvesi [*Apomyelois* (= *Ectomyelois*) *ceratoniae* Zell. (Lepidoptera: Pyralidae)]'nin gün-derece modellemesi. *Türkiye Entomoloji Bülteni*, 2014; 4 (2): 87-96.
 12. Mamay, M., Çakır, A. Şanlıurfa Merkez ilçe bağlarında salkım güvesi [*Lobesia botrana* Denis & Schiffermüller (Lepidoptera: Tortricidae)]'nin ergin popülasyon gelişiminin ve bulaşıklık oranının belirlenmesi. *Bitki Koruma Bülteni*, 2014; 54 (2): 103-114.
 13. Mamay, M., Yanık, E. Şanlıurfada domates alanlarında domates güvesi [*Tuta absoluta* (Meyrick) (Lepidoptera: Gelechiidae)]'nin ergin popülasyon gelişimi. *Türkiye Entomoloji Bülteni*, 2013; 2 (3): 189-198.
 14. Mamay, M., Ünlü, L. Şanlıurfa İlinde nar bahçelerinde harnup güvesinin [*Apomyelois* (= *Ectomyelois*) *ceratoniae* Zell. (Lepidoptera: Pyralidae)] ergin popülasyon gelişiminin ve zarar oranının belirlenmesi *Türkiye Entomoloji Bülteni*, 2013; 3 (3): 121-131.
 15. Kaplan, M., Özgen, İ., Kılıç, M. Mazıdağı İlçesi (Mardin) bağlarında salkım güvesi [*Lobesia botrana* (Denis & Schiffermüller) (Lepidoptera: Tortricidae)]'nin ergin popülasyon değişimi ve salkım bulaşıklığının belirlenmesi. *Meyve Bilimi*, 2016; 3 (1): 10-16.
 16. Kaplan, M. (2020). Determining the adult population fluctuation and infestation rate of european grapevine moth (*Lobesia botrana* (Denis &

- Schiffermuller) (Lepidoptera: Tortricidae)) in the vineyards in Turkey. *Erwerbs-Obstbau*, 2020; 62 (1): 69-73.
17. Briere, J., Pracros, P. Comparison of temperature-dependent growth models with the development of *Lobesia botrana* (Lepidoptera: Tortricidae), *Environmental Entomology*, 1998; 27 (1): 94-101.
18. Öztürk, N., Canıhoş, E. (2002). Doğu Akdeniz Bölgesi bağlarında görülen önemli hastalık ve zararlılar ile mücadele yöntemleri. *Türkiye V. Bağcılık ve Şarapçılık Sempozyumu*, 5-9 Ekim 2002, Nevşehir.